

RESEARCH ON THE IMPACT OF THE CHANGE OF THE REFERENCE CURRENCY (FROM USD TO EUR) ON THE ECONOMY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CERCETAREA IMPACTULUI MODIFICĂRII MONEDEI DE REFERINȚĂ (DE LA USD LA EUR) ASUPRA ECONOMIEI REPUBLICII MOLDOVA

¹ **ONESCU Marin, student, specialitatea: Finanțe și Bănci**
e-mail autor: onescu.marin@ase.md

² **SOLOMARI-RUDEAN Artur, student, specialitatea: Finanțe și Bănci**
e-mail autor: solonari_rudean.artur@ase.md

³ **URSU Ionuț, student, specialitatea: Finanțe și Bănci**
e-mail autor: ursu.ionut@ase.md

^{1,2,3} Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

Abstract: The European Council, on 23 June 2022, granted the Republic of Moldova candidate status for membership in the EU, which was a major step towards aligning its economic and financial systems with EU standards. One of the key changes to this process is switching the official exchange rate base currency of the Moldovan leu (MDL) from the US dollar (USD) to the euro (EUR) on January 2, 2025. The technical change, implemented by the National Bank of Moldova (NBM), does not affect monetary policy or come near to money supply but will illustrate the increasing function of the euro in Moldovan trade, finance transactions, and European market integration. With over 60% of trade and 70% of remittances denominated in euros, this realignment enhances exchange rate stability between EUR/MDL, reducing currency risks and promoting economic predictability. The paper analyzes the effect of this change with the experience of Romania during 2003-2005 and highlights its role in enhancing EU integration and economic resilience.

Keywords: reference currency, foreign exchange reserve, EU integration, exchange rate volatility, currency risk, IMF, currency peg

JEL CLASSIFICATION: E58, F31, F33

INTRODUCERE

Pe 23 iunie 2022, Republica Moldova a fost recunoscută de Consiliul European ca țară candidată pentru aderarea la UE, iar începând cu 31 octombrie 2024, această aderare a devenit oficial „obiectivul strategic” al Republicii Moldova. De atunci, țara a întreprins eforturi semnificative pentru a-și alinia politicile economice și financiare la standardele UE. O astfel de ajustare implică trecerea de la dolarul american la euro ca monedă de referință pentru stabilirea cursului de schimb oficial al leului moldovenesc, începând cu 2 ianuarie 2025. Această schimbare nu modifică politica monetară a Băncii Naționale a Moldovei (BNM) și nici nu influențează masa monetară; mai degrabă, reprezintă o recalibrare tehnică menită să reflecte mai bine rolul în creștere al monedei euro în comerțul, tranzacțiile financiare și integrarea economică a Moldovei cu piața europeană (Banca Națională a Moldovei, 2024)

Obiectivele principale ale acestei cercetări includ analiza impactului modificării monedei de referință asupra stabilității cursului de schimb al leului moldovenesc, studiarea ajustărilor rezervelor valutare ale Băncii Naționale a Moldovei, identificarea beneficiilor și riscurilor asociate tranziției pentru economia națională.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

1. Analiză succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate

Moneda de referință este valuta utilizată pentru calcularea și publicarea cursurilor oficiale ale monedei naționale față de o altă valută, calcularea acestora făcându-se prin sistemul de calculare cross-rate. Această schimbare va stabili cursul valutar EUR/MDL, diminuând riscul variațiilor valutare pentru cei cu credite, depozite sau venituri în euro. Persoanele care primesc remiteri în euro din străinătate vor avea parte de un curs valutar mai previzibil. Totodată, agenții economici vor beneficia de o volatilitate redusă, ceea ce va înlesni tranzacțiile comerciale și investițiile. Această tranziție urmărește adaptarea la realitățile economice, având în vedere că Uniunea Europeană reprezintă principalul partener comercial al Moldovei și sursa majoră de remiteri și investiții străine directe. Conform datelor oficiale, peste 60% din comerțul exterior și 70% din remiteri sunt în euro, această monedă fiind dominantă pe piața valutară locală. Măsura va sprijini stabilitatea cursului valutar, în avantajul economiei. (Banca Națională a Moldovei, 2024).

Conform clasificării FMI, regimurile de curs de schimb se împart în patru categorii principale: ancorări rigide (hard pegs) sunt regimuri fixe, unde moneda este ancorată complet la o altă valută sau renunță la moneda proprie (ex. consiliu monetar sau dolarizare), oferind stabilitate maximă, dar fără flexibilitate; ancorări flexibile (soft pegs) permit o anumită variație, fiind ancorate la o valută sau un coș cu ajustări controlate (ex. peg convențional, crawling peg), echilibrând stabilitatea și adaptabilitatea; regimurile flotante (floating regimes) lasă cursul determinat de piață, cu intervenții minime (flotant) sau aproape inexistente (flotant liber), oferind flexibilitate mare; categoria reziduală (other managed) include regimuri gestionate variabil, care nu se încadrează clar în celelalte tipuri, adaptându-se circumstanțelor specifice (International Monetary Fund, 2015). Republica Moldova se încadrează ca fiind regim flotant, astfel BNM calculând cursul valutar în fiecare zi.

Pe baza analizei realizate de (Savva, 2012, p. 325) privind impactul schimbării monedei de referință asupra stabilității economice, se poate deduce că o astfel de ajustare are rolul de a reduce riscurile asociate fluctuațiilor valutare și de a asigura predictibilitatea tranzacțiilor comerciale și financiare. Pornind de la această concluzie, se poate aplica aceeași logică și în cazul Republicii Moldova, economia națională va fi mai stabilă și mai rezistentă la influențele externe, facilitând un mediu de afaceri mai previzibil.

2. Descrierea metodelor de cercetare utilizate

Cercetarea se sprijină pe o varietate de surse informaționale, printre care se numără publicații științifice atât naționale, cât și internaționale, rapoarte anuale emise de Banca Națională a României și de Banca Națională a Republicii Moldova, precum și alte resurse disponibile online. Metodologia utilizării presupune analiza documentelor oficiale, examinarea datelor statistice referitoare la evoluția cursului valutar, ponderea valutarilor în rezerva internațională și studiul literaturii de specialitate în domeniul financiar-economic.

3. Rezultatele obținute

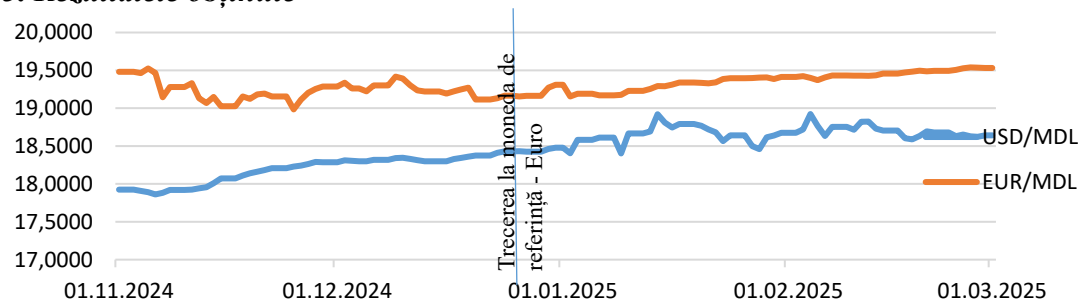

Figura 1. Evoluția cursurilor valutare a EUR și USD față de MDL în perioada noiembrie 2024 – februarie 2025

Sursa: elaborat de către autor în baza rapoartelor: Cursul oficial zilnic (Banca Națională a Moldovei, 2024-2025)

Figura 1 ilustrează în mod clar dinamica cursurilor valutare înainte și după adoptarea noii monede de referință, la 2 ianuarie 2025. După această dată, se remarcă o diferență semnificativă în volatilitatea cursurilor USD/MDL și EUR/MDL. Astfel, cât timp a fost folosit dolarul american ca monedă de referință, cursul USD/MDL a avut o volatilitate mică, comparativ cu cursul EUR/MDL unde se observă o volatilitate mai crescută. După trecerea din 2025, se observă vice-versa, cursul euro are o volatilitate scăzută, iar cursul dolarului american fluctuează mai mult. Datorită volatilității scăzute a cursului, riscul fluctuațiilor valutare va fi redus pentru persoanele cu credite, depozite sau încasări în euro. Cei care primesc remiteri din străinătate vor beneficia de un curs mai stabil și predicibil. Totodată, agenții economici vor resimți un mediu mai previzibil, ceea ce va facilita atât tranzacțiile comerciale, cât și procesul investițional (Banca Națională a Moldovei, 2024)

Schimbarea monedei de referință are uneori ca scop facilitarea încorporării statului respectiv în cadre instituționale ale țărilor ce adoptă această monedă de referință. Începând cu 23 iunie 2022, Consiliul Europei a acordat Republicii Moldovei statutul de țară candidată la Uniunea Europeană. Decizia de a schimba moneda de referință poartă și un caracter geo-politic, influențat de dorința și determinarea Republicii Moldovei de a adera la UE. Desigur, stabilitatea cursului a fost factorul decisiv ce a forțat decizia BNM, însă nu putem nega faptul că situația din vest nu a influențat decizia BNM. Pentru ponderea mai mică a comerțului care se desfășoară încă în USD (de exemplu, cu parteneri din afara UE, cum ar fi SUA sau țările CSI), firmele s-ar putea confrunta cu o volatilitate crescută dacă cursul de schimb EUR/USD va varia semnificativ. Cu toate acestea, aceasta este o preocupare minoră, având în vedere dominația UE în profilul comercial al Moldovei.

Autorii susțin că schimbarea monedei de referință va avea efect asupra rezervei internaționale, similară cu situația din România 2003-2005.

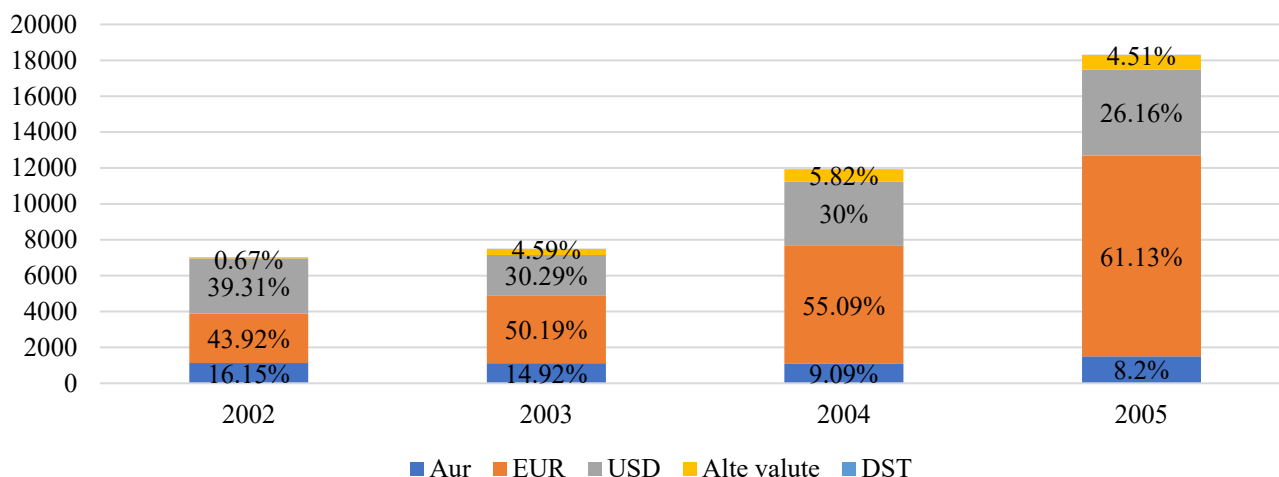

Figura 2. Evoluția ponderii valutelor în rezerva internațională a României, în perioada 2002-2005

Sursa: elaborat de către autor în baza rapoartelor anuale al BNR, rapoartelor anuale Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României (Banca Națională a României, 2002-2005)

În figura 2 se relatează situația privind ponderea valutelor în rezerva internațională a României, astfel, pe data de 3 martie 2003, euro a fost adoptat ca monedă de referință a cursului de schimb al leului românesc. Acest fenomen de tranziție a avut efect asupra ponderii euro-ului în rezerva internațională, înregistrând o creștere de 10,94 puncte procentuale, de la 50,19 % în 2003 la 61,13% în 2005. Luând drept reper deciziile BNR, situația din Republica Moldova va tinde să provoace aceleași reacții din partea autorității monetare. Respectiv, putem prognoza că ponderea USD în rezerva valutară va înregistra o scădere, iar euro-ul va surclasa în viitorul apropiat dolarul american în rezervele internaționale ale BNM. Odată cu trecerea la o nouă monedă de referință, BNM trebuie să asigure stabilitatea cursului leului moldovenesc față de euro. Pentru a realiza acest lucru, banca centrală își

va ajusta rezervele valutare prin creșterea ponderii euro, astfel încât să poată interveni eficient pe piață și să mențină echilibrul cursului. Respectiv, dacă leul moldovenesc se depreciază, BNM va vinde euro din rezerva valutară pentru a stabili situația, și viceversa, dacă leul se apreciază în raport cu euro-ul, BNM ar putea retrage excesul de euro de pe piață pentru a-și majora rezerva valutară.

CONCLUZII

În concluzie, moneda de referință îndeplinește trei roluri esențiale, care se conturează firesc din modul în care este utilizată. Mai întâi, ea servește ca un punct de reper pentru stabilirea cursului de schimb, oferind o bază clară prin care valoarea monedei naționale poate fi măsurată în raport cu altceva concret. Apoi, alegerea unei astfel de monede poate reflecta uneori dorința unui stat de a se alinia mai strâns cu structurile internaționale, ușurând integrarea în organizații sau comunități economice care împărtășesc aceeași monedă de referință. Nu în ultimul rând, prin legătura cu o monedă mai solidă, se creează un scut discret împotriva turbulențelor cursului valutar, contribuind la un climat economic mai liniștit și previzibil. De asemenea, după 2 ianuarie 2025 cursul EUR/MDL devine mult mai stabil, iar cursul USD/MDL devine mai volatil, înregistrând fluctuații ce pun în joc riscul valutar. Luând exemplul României, ponderea euroului în rezerva valutară ar crește cu aproximativ 10% și îi va lua fața dolarului american, pentru a interveni mai ușor pe piața valutară. În lumina acestor idei, decizia BNM de a modifica moneda de referință este una bine întemeiată, bazată pe realitatea economică din țară, cât și de strategia pe termen lung a Republicii Moldova de a adera la Uniunea Europeană.

REFERINȚE:

1. Banca Națională a Moldovei. (2024). *Moneda de referință pentru stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc va fi euro*. <https://www.bnm.md/ro/content/moneda-de-referinta-pentru-stabilirea-cursului-oficial-al-leului-moldovenesc-va-fi-euro>.
2. Banca Națională a Moldovei. (2024-2025). *Raport: Cursul oficial zilnic*. <https://bnm.md/bdi/pages/reports/dovre/DOVRE7.xhtml?id=0&lang=ro>.
3. Banca Națională a României. (2002-2005a). *Balanță de plăți și poziția investițională a României - Raport anual*. <https://www.bnr.ro/12049-rapoarte-anuale>.
4. Banca Națională a României. (2002-2005b). *Raport anual*. <https://www.bnr.ro/12049-rapoarte-anuale>.
5. International Monetary Fund. (2015). *Annual report on exchange arrangements and exchange restrictions*. Washington. <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLs/Annual-Report-on-Exchange-Arrangements-and-Exchange-Restrictions#sort=%40imfdate%20descending>.
6. Savva, S. (2012). Protecția împotriva riscurilor comerciale prin intermediul clauzelor asiguratorii. *Conferința științifică de totalizare a activității de cercetare a cadrelor didactice*, pp. 322-331. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Conferinta-2012-V_I_pp322-331.pdf.

Coordonator științific: CÎRLAN Ana, dr., conf.univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61
Telefon: +37360950404
e-mail: ana.cirlan@ase.md